

Lucy Maud Montgomery

A painting of a young woman with brown hair tied in a bun with a purple ribbon. She is wearing a white off-the-shoulder dress with a blue bodice. She is seated in an ornate wooden chair, holding a violin in her left hand and a sheet of music in her right. The background is dark and textured.

NĚMÁ
DÍVKÁ

Splendidum družstvo

NĚMÁ DÍVKA

LUCY MAUD MONTGOMERY

Splendidum družstvo • Vražné, Hynčice

NĚMÁ DÍVKA

Copyright © Lucy Maud Montgomery, 1910

Cover © Anne Vallayer-Coster, 1773

Translation © Tereza Novotná, 2021

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2022

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-180-5 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-181-2 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-182-9 (PDF)

Z kanadského originálu *Kilmeny of the Orchard* by L. M. Montgomery, přeložila Tereza Novotná.

Obsah

MYŠLENKY MLÁDÍ
OSUDOVÝ DOPIS
NOVÝ UČITEL V LINDSAYOVSKÉ ŠKOLE
ROZHOVOR U ČAJOVÉHO STOLU
PŘÍZRAK
PŘÍBĚH KILMENY
SETKÁNÍ V SADĚ
U RAJSKÉ BRÁNY
KILMENY – NĚŽNÁ A KRÁSNÁ
ROZBOUŘENÍ VOD
MILENEC A JEHO DÍVKA
VĚZEŇ LÁSKY
ZRCADLO PRAVDY
LÁSKA BEZ PŘÍKRAS
DÁVNÁ PRAVDA VYŠLA NAJEVO
NÁZOR DAVIDA BAKERA
ZÁBLESK HRŮZY
NEIL GORDON
OTEC JEDE ZA NEPOSLUŠNÝM SYNEM

MYŠLENKY MLÁDÍ

Sluneční paprsky časného jarního dne, medově bledé a sladké, zalévaly červené cihlové budovy Queenslea College a pozemky kolem nich, pronikaly skrz holé, pučící javory a jilmy, zvýraznily uhýbavé hnědé rytiny na křivolakých cestičkách a probouzely k životu narcisy, které se zabarvily a čile vykukovaly pod okny šatny spolužaček.

Mladý dubnový vítr, tak svěží a sladký, jako kdyby nefoukal po špinavých ulicích, ale po voňavých polích, šuměl v korunách stromů a bičoval volné úponky břečťanové sítě, která pokrývala průčelí hlavní budovy. Byl to vítr, který zpíval o mnoha věcech, ale každému posluchači zpíval jen to, co měl v srdci. Studentům, kteří právě dostali od “starého Charlieho”, váženého prezidenta Queenslea, čepici a diplom, v přítomnosti obdivujícího davu rodičů a sester, milenců a přátel, zpíval snad o radostné naději a velkém úspěchu. Zpíval o snech mládí, které se možná nikdy zcela nenaplní, ale přesto stojí za to o nich snít. Bůh pomáhej člověku, který takové sny nikdy nepoznal – který, když opouští svou alma mater, neví jak je krásně ve vzdušných zámcích.

Dav se vyhrnul ze vstupní haly a rozptýlil se po areálu, rozprchl se do mnoha ulic za ním. Erik Marshall a David Baker odcházeli

společně. První z nich toho dne promoval v oboru umění jako premiant třídy; druhý se přišel na promoci podívat a téměř pukl pýchou nad Erikovým úspěchem.

Mezi těmi dvěma bylo staré, osvědčené a trvalé přátelství, ačkoli David byl o deset let starší než Erik, jak se říká pouhým vyprávěním o letech, a o sto let starší, pokud jde o poznání životních bojů a těžkostí, které se podepisují na člověku mnohem rychleji a účinněji než plynutí času.

Fyzicky si ti dva muži nebyli vůbec podobní, přestože byli bratřenci z druhého kolena. Erik Marshall, vysoký, s pevnou postavou, kráčející volným, lehkým krokem, který jaksi naznačoval skrytou sílu a moc. Byl jedním z těch mužů, jež jsou trnem v oku těch smrtelníků, kteří nechápou, proč by všechny dary štěstěny měly připadnout jedinému člověku. Byl nejen chytrý a hezký na pohled, ale měl i ono nedefinovatelné kouzlo osobnosti, které je zcela nezávislé na fyzické kráse nebo duševních schopnostech. Měl pěkné, šedomodré oči, tmavé kaštanové vlasy, v jejichž vlnách se při dopadu slunečních paprsků třpytilo zlato. Celkově v jeho tváři se zračila mužnost a dobrota. Byl to syn bohatého muže, takže měl před sebou skvělé vyhlídky. Navíc byl považován za praktického člověka, romantické sny a vize jakéhokoli druhu nemíval.

„Jsem si jistý, že Erik Marshall je velmi svědomitý mladý muž a nikdy neudělá jediný kiks,“ řekl kdysi jeden profesor z Queenslea, který měl ve zvyku pronášet poněkud záhadné epigramy, „ale pokud ho někdy udělá, tak ho to jen posílí. Chybami se člověk učí.“

Zatímco jeho přítel David Baker byl malý, zavalitý chlapík s ošklivým, nepravidelným obličejem; měl hnědé, bystré a tajnůstkářské oči; jeho ústa měla komickou křivku, která se stávala

sarkastickou, škádlivou nebo vítěznou, jak si přál. Jeho hlas byl většinou jemný a zvonivý skoro jako ženský, ale těch pár lidí, kteří slyšeli Davida Bakera řvát, když se převelice rozzlobil, neměli pocit, že slyší jemný zvonivý hlas. Když se vztekal, tak řval jako zvíře a nikdo již něco podobného nechtěl zažít.

Přesto všechno to byl chytrý muž, lékař – specialista na potíže s hrdlem a hlasem – a to dokonce tak dobrý, že byly jeho léčitelské úspěchy známé po celé zemi. Byl zaměstnancem Queenslea Medical College a šuškal se, že zanedlouho bude povolán na důležité místo na McGillově univerzitě.

K úspěchu se probojoval přes obtíže a nevýhody, které by většinu lidí odradily. V roce, kdy se Erik narodil, pracoval David Baker jako poslíček ve velkém obchodním domě Marshall & Company. O třináct let později absolvoval s vyznamenáním Queenslea Medical College. Pan Marshall mu poskytl veškerou pomoc, kterou Davidova pevná hrdost dokázala přijmout, a poté trval na tom, že mladíka pošle na postgraduální studium do Londýna a Německa. David Baker nakonec splatil každý cent, který na něj pan Marshall vynaložil, ale nikdy nepřestal k tomuto laskavému a velkorysému muži chovat vášnivou vděčnost a miloval jeho syna láskou, která předčila lásku bratrskou.

Sledoval Erikovo studium s živým, pozorným zájmem. Přál si, aby Erik začal studovat práva nebo medicínu, když už skončil s uměním, a byl velmi zklamaný, že se Erik nakonec rozhodl podnikat se svým otcem.

„Je to čisté plýtvání tvým talentem,“ zabručel, když šli z koleje domů. „V právu bys získal slávu a úctu – tvoje vyjadřovací schopnosti jsou přímo určené pro právníka a je to naprostý úlet proti

Prozřetelnosti, když je věnuješ komerčním účelům – naprosté zkřížení záměrů osudu. Kde je tvá ctižádost, člověče?”

„Na správném místě,“ odpověděl Erik se svým pohotovým smíchem. „Poslouchej, v téhle naší mladé, chlípné zemi je místo a potřeba pro všechny druhy podnikání. Ano, chystám se do obchodu. Především to bylo otcovo zbožné přání od chvíle, kdy jsem se narodil, a dost by ho bolelo, kdybych teď vycouval. Přál si, abych vystudoval uměleckou školu, protože věřil, že každý člověk by měl mít vzdělání, pro které je zrozen a jaké si může dovolit, ale teď, když jsem ho získal, chce, abych pracoval ve firmě.“

„Určitě by se podvolil, kdyby věděl, že chceš studovat něco jiného.“

„Možná, ale já opravdu nechci – o to jde, Davide. Dobře ví, že nenávidíš podnikatelský život, že nedokážeš pochopit, že by se podnikání mohlo líbit jinému člověku. Na světě je mnoho právníků – možná až příliš mnoho – ale dobrých poctivých podnikatelů, ochotných dělat poctivě velké věci pro zlepšení lidstva a povznesení své země, plánovat velké podniky a dotáhnout své projekty do konce s rozumem a odvahou, řídit a kontrolovat, mířit vysoko a dovršit svého cíle, takových podnikatelů není nikdy dost. Tak, už jsem se zase rozpovídal, raději přestanu. Ale mám velké ambice, člověče! Jsem jich plný – bublají mi v každém póru. Chci proslavit obchodní dům Marshall & Company od oceánu k oceánu. Otec začal svůj život jako chudý chlapec z novoskotské farmy. Vybudoval obchod, který má pověst provinčního podniku. Chci v tom pokračovat. Za pět let naši firmu bude znát celá Amerika a za deset let celý svět. Chci, aby především firma Marshall & Company znamenala něco velkého v obchodních zájmech Kanady. Není to

stejně úctyhodná ambice jako snažit se, aby černá vypadala u soudu jako bílá, nebo objevit nějakou novou nemoc s děsivým jménem, která by tránila nebohé tvory, kteří by jinak mohli klidně umírat v blažené nevědomosti o tom, co je trápení?“

„Když začneš dělat ubohé vtipy, je načase se s tebou přestat hádat,“ pokrčil David tlustými rameny. „Jdi si svou vlastní cestou a dělej si své vlastní podivnosti. Stejně tak bych očekával úspěch při pokusu o útok na citadelu jednou rukou jako při pokusu odvrátit tě od jakéhokoli směru, pro který ses jednou rozhodl. Páni, tahle ulice člověka pěkně vytočí! Co mohlo naše předky přimět k tomu, aby vedli město po úbočí kopce? Už nejsem tak štíhlý a aktivní jako v den své promoce před deseti lety. Mimochodem, ve vaší třídě bylo hodně spolužáků – dvacet, jestli jsem dobře počítal. Když jsem studoval já, byly v naší třídě jen dvě dámy a byly to průkopnice svého pohlaví v Queenslea. Měly už dávno za sebou svěží mládí, byly velmi zachmuřené, hranaté a vážné; a ani v nejlepších dnech by si nerozuměly se zrcadlem. Ale přesto všechno, to byly vynikající ženy – ach, velmi dobré. Časy se pomstychtivě změnily, soudě podle dnešní sestavy studentek. Byla tam jedna dívka, které nemohlo být ani o den víc než osmnáct a vypadala, jako by byla vyrobena ze zlata, růžových listů a kapek rosy.“

„Věstec mluví jako básník,“ zasmál se Erik. „To byla Florence Percivalová, která je nejlepší ze třídy v matematice. Mnozí ji také považují za nejhezčí dívku z naší třídy. Nemohu říct, že takový je i můj názor. Ten blondatý, dětský styl půvabu mě moc nezajímá – mám radši Agnes Championovou. Všiml sis jí – té vysoké tmavé dívky s provazy vlasů a jakýmsi karmínovým sametovým květem v

obličej, studovala s vyznamenáním a ta by zajisté vynikla i na filozofické fakultě?”

„Samozřejmě jsem si ji všiml,“ řekl David důrazně a vrhl na přítele bystrý pohled. „Všiml jsem si jí obzvlášť a kriticky, protože někdo za mnou zašeptal její jméno a spojil ho s nesmírně zajímavou informací, že slečna Championová má být budoucí paní Marshallová. Načež jsem se na ni v tu chvíli zadíval s velkým zájmem.“

„Na té zprávě není nic pravdivého,“ řekl Erik otráveně. „Agnes a já jsme nejlepší přátelé a nic víc. Mám ji rád a obdivuji ji víc než jakoukoli jinou ženu, kterou znám; ale pokud budoucí paní Marshallová existuje ... ve skutečnosti jsem se s ní ještě nesetkal. Ani jsem ji nezačal hledat – a ještě několik let to nemám v úmyslu. Musím myslet na něco jiného,“ uzavřel svou řeč pohrdavým tónem. To je jasné – láska se nedívá očima, ale myslí, a proto je okřídlený Amor malován slepý.

„Jednou tu svou dámu potkáš,“ řekl David suše. „A navzdory tvému pohrdání si troufám předpovědět, že pokud ti ji osud nepřivede do cesty, tak si jí, co nejdříve, velmi brzy vydáš hledat. Mám pro tebe radu, ó, synu své dobré matky. Až půjdeš na námluvy, vezmi si s sebou zdravý rozum.“

„Myslíš, že bych ho tam mohl nechat?“ zeptal se Erik pobaveně.

„No, já ti nevěřím,“ řekl David a moudře zakroutil hlavou.

„Skotská část tvého nitra z nížin je v pořádku, ale máš v sobě keltskou duši po té tvé babičce z Vysočiny, a když ji člověk má, nikdy neví, kdy propukne a k jakému konci ho dovede, zvlášť když jde o zamilovanost. Kolikrát se už stalo, že kvůli nějakému krásnému bláznovi nebo chlípnickovi lidé ztratili hlavu, a pak se

trápili po celý svůj život. Až si budeš vybírat ženu, pamatuj, že si vyhrazuji právo vyslovit o ní upřímný názor.“

„Vyjádři si, co chceš, ale vždy a jen bude záležet jen a jen na mém názoru,“ opáčil Erik.

„Proklínám tě, ty paličatý výhonku tvrdohlavého plemene,“ zavrčel David a láskyplně se na něj podíval. „To vím, a proto nebudu mít nikdy klid, dokud neuvidím, že se máš v plánu oženit s tou pravou. Není těžké ji najít. Devět z deseti dívek v téhle naší zemi se hodí do královských paláců. Ale s tou desátou se musí vždycky počítat.“

„Jsi na tom stejně špatně jako ta Alenka v pohádce, která se strachovala o budoucnost svých nenarozených dětí,“ namítl Erik.

„Chytré Alici se velmi neprávem vysmívají,“ řekl David vážně. „My lékaři to víme. Možná to s těmi starostmi trochu přehnala, ale v zásadě měla naprostou pravdu. Kdyby se lidé trochu víc starali o své nenarozené děti – alespoň do té míry, aby jim zajistili náležité fyzické, duševní a morální dědictví – byl by tento svět mnohem příjemnějším místem k životu a lidstvo by za jednu generaci udělalo větší pokrok, než jaký zaznamenalo v celé historii.“

„Ach, jestli se chystáš nasednout na svůj milovaný koníček dědičnosti, nebudu se s tebou hádat, Davide, člověče. Ale co se týče toho, že na mě naléháš, abych si pospíšil a oženil se s nějakou ženou, proč se...,“ chtělo se Erikovi říct: „Proč se sám neoženíš s tou správnou dívkou a nejdeš mi dobrým příkladem?“ ale zarazil se. Věděl, že v životě Davida Bakera se skrývá starý smutek, který není taktní vytahovat na světlo boží, ani když jde o žerty mezi dvěma přáteli. Změnil svou otázku na: „Proč to nenecháš na starosti bohům,

tam, kde to správně náleží? Myslel jsem, že pevně věříš v předurčení, Davide.“

„No, do jisté míry ano,“ řekl David opatrně. „Věřím, jak říkávala jedna moje skvělá stará teta, že co se má stát, stane se, a co se stát nemá, se žel někdy stane taky. A právě takové a podobné události způsobují, že se schéma věcí pokazí. Troufám si říct, že mě považuješ za starého blázna, Eriku, ale já vím o světě něco víc než ty a věřím, spolu s Tennysonovým Arthurem, že “pod nebem není rafinovanějšího pána, než je přílišná vášeň k dívce”. Chci, abys co nejdříve bezpečně zakotvil v lásce nějaké dobré ženy, to je vše. Je mi docela líto, že slečna Championová není tvou budoucí dámou. Její vzhled se mi líbil, to ano. Je dobrá, silná a věrná – a má oči ženy, která by mohla milovat tak, aby to stálo za to. Navíc je dobře narozená, dobře vychovaná a vzdělaná – tři velmi nepostradatelné věci, pokud jde o výběr ženy, která by měla zaujmout místo po tvé dobré matce, příteli můj!“

„Souhlasím s tebou,“ řekl Erik nedbale. „Nemohl bych si vzít žádnou ženu, která by tyto podmínky nesplňovala. Ale jak už jsem řekl, nejsem do Agnes Championové zamilovaný – a kdybych byl, nebylo by to k ničemu. Je stejně zasnoubená s Larrym Westem. Vzpomínáš si na Westa?“

„Na toho hubeného, nohatého chlapíka, se kterým jsi první dva roky v Queenslea tolik kamarádil? A co se s ním stalo?“

„Po druhém ročníku musel z finančních důvodů odejít. Pracuje na vlastní pěst ve škole, víš. Poslední dva roky učí ve škole na nějakém zapadlém místě na Ostrově prince Edwarda. Není na tom nijak zvlášť dobře, chudák – nikdy nebyl moc silný, i když se snažil vystudovat za každou cenu. Od února jsem o něm neslyšel. Říkal

tehdy, že se bojí, že to do konce školního roku nevydrží. Doufám, že se Larry nezhroutí. Je to skvělý chlapík a je hoden i Agnes Championové. Tak, a jsme na místě. Jdeš dál, Davide?”

„Dnes odpoledne ne – nemám čas. Musím si odskočit na North End za mužem, který má nemocné hrdlo. Nikdo nemůže zjistit, co mu je. Všechny doktory už zmátl. I mě zmátl, ale přijdu na to, co mu je, jen když bude žít dost dlouho.“

OSUDOVÝ DOPIS

Když Erik zjistil, že se jeho otec ještě nevrátil domů, šel do knihovny a posadil se, aby si přečetl dopis, který sebral ze stolu v hale. Byl od Larryho Westa a po prvních několika řádcích Erikova tvář ztratila nepřítomný výraz a nabyla výrazu zájmu.

Píšu ti, abych tě požádal o laskavost, Marshalle, napsal West. Jde o to, že jsem se dostal do rukou Filištínů – tedy lékařů. Celou zimu jsem se necítil moc fit, ale vydržel jsem a doufal, že rok doučím.

Minulý týden ráno u snídani se na mě moje domácí podívala svým ostrým zrakem a velmi jemně mi řekla: ‘Zítřejší musíte jít do města, pane, a zajít si k doktorovi, a zjistit jak na tom se zdravím jste. Mám pocit, že moc dobře ne.’

Neměl jsem nejmenší chuť jít za lékařem. Ovšem paní Williamsonová je ta, kterou je třeba poslouchat. Má nepříjemný zvyk dávat ti najevo, že má ve všem naprostou pravdu, a pokud ji neposlechněš, tak tě má za hlupáka. Cítíš, že to, co si dnes myslí ona, si bude myslet i zítra, což znamená, že ti nedá svými řečmi pokoj.

V Charlottetownu jsem se radil s lékařem. Důkladně mě prohlédl, a nakonec mi řekl, že musím “immediately and to onct” přestat pracovat a okamžitě odjet na místo, kde je příznivější podnebí, kde na jaře lidi netrápí

severovýchodními větry jako na ostrově prince Edwarda. Až do podzimu nesmím dělat žádnou práci. Taková byla jeho dobře míněná rada a paní Williamsonová mi nedá pokoj, dokud neudělám to, co mi lékař nařídil.

Tento týden budu ještě učit, a pak začnou třítýdenní jarní prázdniny. Chci, abys přijel a na poslední týden v květnu a v červnu mě vystřídal jako pedagog v Lindsayově škole. Tehdy končí školní rok a o místo bude usilovat spousta učitelů, ale právě teď nemohu sehnat vhodného náhradníka. Mám několik žáků, kteří se chystají zkusit přijímací zkoušky na Královskou akademii, a nerad bych je nechal na holičkách nebo je předal do rukou nějakého učitele nižší třídy, který umí málo latinsky a ještě méně řecky. Prosím přijed' a převezmi školu do konce semestru, ty rozmazlený synu žijící v luxusu. Jen ti prospěje, když poznáš, jak na tom je člověk, který se nenarodil se zlatou lžičkou v puse a vlastními silami si vydělá jen pětadvacet dolarů měsíčně!

Vážně, Marshalle, doufám, že můžeš přijet, protože neznám jiného člověka, kterého bych mohl požádat. Práce není těžká, i když ti nejspíš bude připadat monotónní. Samozřejmě, tahle malá zemědělská osada na severním pobřeží není zrovna živé místo. Východ a západ slunce jsou nejzajímavějšími událostmi dne. Lidé jsou však velmi milí a pohostinní a Ostrov prince Edwarda v červnu je něco takového, co se nevidí často, leda ve šťastných snech. V rybníce jsou pstruzi a v přístavu vždy najdeš starého slánského rybáře, který je připraven a ochoten vzít tě na lov tresek nebo humrů.

Ubytovat se můžeš v penzionu, kde nyní bydlím. Budeš tam mít pohodlí a nebudeš to mít do školy daleko. Paní Williamsonová je ta nejmilejší duše na světě; a je to jedna z těch staromódních kuchařek, které tě nakrmí do sytosti. Je to prostě žena k nezaplacení.

Její manžel Robert neboli Bob, jak se mu navzdory jeho šedesáti letům běžně říká, je svým způsobem docela charakter. Je to zábavný starý drban, který má zálibu v pikantních komentářích a má prsty v každém koláči. Ví všechno o všech v Lindsay tři generace nazpět.

Nemají žádné děti, ale starý Bob má černou kočku, která je jeho zvláštní pýchou a miláčkem. To zvíře se jmenuje Timothy a jako na takového se na něj musí vždycky volat a odkazovat. Nikdy, protože si vážíš Robertova dobrého mínění, nedovol, aby tě slyšel mluvit o svém mazlíčkovi jako o 'kočce', nebo dokonce jako o 'hloupém Timovi'. Nikdy ti to neodpustí a nebude tě považovat za osobu vhodnou k tomu, abys vedl školu.

Budeš mít můj pokoj, malé místečko nad kuchyní, se stropem, který kopíruje sklon střechy na jedné straně, o nějž budeš nesčetněkrát narážet hlavou, dokud se nenaučíš pamatovat si, že tam je, a se zrcadlem, díky němuž bude jedno tvé oko malé jako hrášek a druhé velké jako pomeranč.

Ale jako kompenzace za tyto nevýhody je tu velkorysá a neobyčejná zásoba ručníků a je tu okno, odkud se ti denně naskytne okcidentální výhled na Lindsay Harbour a záliv za ním, což je nevýslovný zázrak krásy. Slunce nad ním právě zapadá a já vidím takové moře skla smíšeného s ohněm, jaké se mohlo objevit ve vizích patmijského věštce. Do zlaté, karmínové a perleťové barvy obzoru odplouvá loď; na špičce mysu za přístavem se právě rozsvítilo velké otáčivé světlo, které bliká jako maják, nad pěnou nebezpečných moří v zemích opuštěných víl .

Dej mi, co nejdříve vědět, jestli můžeš přijet, a pokud ano hlas se ve službě dvacátého třetího května...

Pan Marshall starší vešel, právě když Erik zamyšleně skládal dopis. Jeho otec vypadal spíš jako starý dobrotivý duchovní nebo filantrop než jako bystrý, prozíravý, poněkud tvrdý, i když